

İzmit Vakası

Yazan YUNUS NADI

ÖRFİ İDARE

— 19 —

Ordumuzun bugünkü büyük muzaferiyetini umum Osmanlı milletine müjdelere ve istikbalimiz için hayırlı bir sabah olmasını Cenabı Haktan temenni ve niyaz eylerim.

2 — 31 Marttan evvel hassa erdusu kitalarına memur bütün zabitan, ümera, erkân ve memurların pazartesi günü saat beşte hassa daairesine müraعاتları ilân olunur.

3 — Mesru idare mesrutamızın mükemmel şekilde takyiesile beraber ileride en küçük bir sarsıntıya ve zaafa uğramaması ve mukaddes vatanımızla Osmanlı milletinın mevcudiyetinin selâmet ve bekasını temin zammında bu kere başlanmış olan askerî harekât Allahın inayeti ve yardımıyla muvaffak olmuş ve bunun güzel ve hayırlı neticelerinin toplanması ve mukâdes mesrutiyetimizin sağlam bir surette tesis ve takyiesi, fevkalâde hemmiyetli olan payitaht âsâylşinin tenin ve idamesine bağlı bulunmuş olduğundan bugünden itibaren İstanbul ve bilâdi selâse (Galata, Reyoğlu, Üsküdar) ile İzmit ve Çatalca sâncaklarında idareî örfivenin ilân ve tatbikine karar verildi; ve lâsnenaleyh bu sırada âsâylş bozacak en ufak bir hareket idareî örfiyece pek ağır cezayı mucin olacağından herkesin ona göre dikkat ve uyanıklıkla hareket etmesi lüzumu ilân olunur.

4 — Yerli ve ecnebi gazetelerden ekserisi hareket ordusunun İttihat ve Terakki Cemiyetile münasebette bulunduğunu dermeyer ediyorlar. Bu fikir ve mütalâa tamamile hilâfı hakikattir. Umum Osmanlı orduları idareî mesrutamızın muhafazası namına yemin etmiş olmaları hasebile ahiren İstanbulda vukua gelen irtica teşebüsünü yok etmek ve devleti sağlamlaştırmak emelile ittifak edip Allahın inayetine güvenerek İstanbul üzerine bir ordu sevk etmişlerdir. Bu ordunun kumandanlarıle zabitan ve efradından hiç biri hiç bir cemiyete ve siyasi fırkalarından hiç birine mensup değildir. Ve esasen siyasiyata katılmaları katiyen caiz olmayan zabitan ev askerler yalnız âmirleri tarafından aldıkları emirleri harfi harfine tera ederek başka hiç bir kuvvetin nüfuz ve tesiri altında bulunmayacaklar ve aksi hareketi sabit olanlar kanunun tecziye edileceklerdir. Binaenaleyh hareket ordusunun gizli veya âşikâr bir cemiyete mensup olduğu ve hususile ordunun herhangi bir tesir altında hareket etmekte bulunduğuna hakkındaki iddianın külliyyen aslı ve esası olmadığı ilân ve ihtar olunur. 12 nisan 1325.

5 — Hamd olsun mahalli inzihat ve âsâylşin temline yeter vasıtalar tertip ve ihzar edilmiş ve Allah göstermesin, zihniyeti karıştırıp heyecanı mucip bir sev kalınmamış olduğundan kâr ve kışır bahânin ve bütün ahâlinin işlerine güçlerine bakmaları ve bilûmum memurların muayyen vakitte yerlerinde bulunarak vazifelerini ifa ya dikkat etmeleri lüzumu ilân ve devamız memurlar hakkında kanunî muamele terası mukarrer bulunduğuna ayrıca ilân olunur. 12 nisan 1325.

Üçüncü Ordu Hareket Ordusu Kumandanı Birinci Ferik Mahmut Şevket.

Beyruta çekilen telgraf

Ayastefanosta (Yahtin Klüb) de bugün toplanmış olan meclis evvelâ ilân olunan idareî örfiye için uzun

uzadı münakaşada bulunmuş ve kaldırıp tahdit veya temdit hakını muhafaza etmek üzere tasvip ederek Beyrut vilâyetine şu telgrafın çekilmesine karar vermiştir:

«İkinci ve üçüncü ordular kıtalarından mütekerrek hareket ordusudün Dersaadete muzaferen girin bütün askeri mevkiileri ıskal idareî örfiye ilân ve memleket âsâylşini iade eylemiş ve Osmanlı mesrutiyetine tecavüz, ve selâhi hüriyet Mehmet Arslan beyin kıtâline eñret edenleri peyderpev siddetle kırıp te'dip etmekte bulunmuş olduğundan kevfiyetin muhterem ailesine tebliğile merkez ve müllhakata ve bilhassa Lâzkiye ve Cebel ahâlisine ilân ve tebşir kıtâlnması meclisi umumî kararname-sile beyan olunur.»

İkinci celsede Mahmut Şevket Paşanın aşağıdaki telgrafnamesi al-kışlar içinde okunmuştur:

«MECLİSİ UMUMİ MİLLİ RİYASETİ CELESİNE

«Üsküdar ciheti askerleri de tamemen silâhların teslim etmiş ve Yıldızdan kactığı bildirilen ikinci tabur efradından başka teslimi silâh etmemiş kıta kalmamış olmasına mebnî meclisi umumî millînin mahalli mahsusda (asıl yerinde) ictimama birerüna mâni kalmaması olmakla (siddetli alkışlar) ıktızasının ifası ve'yi Alî' fahıma nelerine menfur.»

Şehirde tabii hayat avdet ediyor

13 nisan pazartesi:

İdareî örfiye olmasına rağmen şehirde tabii hayat avdet etmeğe başlıyor.

«Ticaretgâhlar, malî müesseseler açılmış ve iki gündür sekteye uğramış olan şimendifer ve vapur gibi nakil vasıtalarının sevrüsesferine ne müsaade edilmiş olduğundan civar köyler ve Boğaziçi halkı yavaş yavaş İstanbula inmeğe başlamıştır.

Hareket ordusunun 13 nisanında nesrettiği beyanname:

«Henüz dokuz ay evvel Osmanlı milletimizin istihsaline muvaffak olduğu tabii hüriyet haklarına hâince ve canice vukubulan snıfakadın yıkıcı neticelerinin vatan uruklarına yavulmasına mevdan kalmadan evvel milletin kahramanlık zübdesi (üzeti) olan asektlerin gayret ve himmeti ve Allahın inayeti ve vârdımı savesinde İstanbulda meclisi mebusanın emniyeti iade ve memleket inzihatı tesis olunmuş, hain ve caniler birer birer kanunun pençesine verilmekte bulunmuş ve melûn maksat uğrunda akıttırılan masum kanların müsebbiblerinin, seriatı Ahmediyenin emir buyurduğu adalet ve hakkaniyet dairesinde tedibi mukarrer ve memleket ve millet huzur ve âsâylşinin düşmanı olanların vücudlarının ortadan kaldırılması umumi arzuyu millet dairesinde pek yâkin bulunmuş olduğundan bundan sonra vatan evlâlarını birbirine düşman eden büyük küçük bütün müfsit ve münafıkların fesatlarını devam ettirmelerine imkân ve zaman bırakılmıyacağına umumen kanaat hâsil olması tebliğ ve tebliğ olunur.»

13 nisan 1325

Üçüncü ve Hareket Ordusu Kumandanı Birinci Ferik Mahmut Şevket»

— Arkası var —

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Jale İnan Arşivi

JALBIO0700509